

ФУТУРОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

В умовах ринкового середовища та потенційних кризових впливів характерної актуальності набуває оперативність прийняття управлінських рішень на основі повної та об'єктивної інформації, отриманої в результаті дієвого внутрішньогосподарського контролю діяльності підприємств різних форм власності. Адаптація законодавства України до вимог ЄС передбачає реорганізацію методичних і організаційних принципів формування інформаційної бази для здійснення внутрішньогосподарського контролю. Постає важлива потреба в налагодженні взаємовідносин держави і суб'єктів господарювання на підставі удосконалення дієвого механізму внутрішньогосподарського контролю зокрема. Невирішені нагальні проблемні питання розвитку контролю в Україні виникають доволі часто, з якими, на жаль, управлінський апарат підприємств продовжує постійно стикатись. Це, звичайно, аспект негативний, але є над чим працювати і науковцям, і практикам, а саме знаходити шляхи вирішення та удосконалення цих досить суттєвих питань, які спрямовані на подальший розвиток і підвищення ефективності результатів як внутрішньогосподарського контролю взагалі, так і професії бухгалтера зокрема. Одним з головних чинників підвищення ефективності діяльності підприємств України є зміна системи управління шляхом широкого використання економічних методів на базі удосконалення обліку й контролю. Для прийняття управлінських рішень з оптимізації виробництва, планів, програм, важливим стає змістовна інформація контролю.

Узагальнення теорії і практики внутрішньогосподарського контролю дає змогу зробити висновок про те, що все ще існує необхідність дослідження й опрацювання нових методичних підходів до формування і проведення внутрішньогосподарського контролю на підприємствах. Необхідність існування системи організації та методики внутрішньогосподарського контролю зумовлена такими причинами: по-перше, недостатньою теоретичною розробленістю проблем обліку й внутрішньогосподарського контролю; по-друге, практичною доцільністю методів внутрішнього-

сподарського контролю; по-третє, необхідністю удосконалення моделі внутрішньогосподарського контролю.

На базі своїх досліджень чимало науковців, які безпосередньо займались проблемами даної сфери, керівникам багатьох підприємств запропонували посилити (чи створити) контроль як функцію управління й особливу увагу приділяти ефективності економічної діяльності. Для цього необхідна як система аналітичної інформації, так і зворотний зв'язок, тобто сама система внутрішньогосподарського контролю. Вслід цього, варто зауважити, що у сукупності всі функції управління (прогнозування, планування, облік, організація, аналіз, регулювання) взаємопроникають одна в одну та взаємодіють між собою у системі менеджменту будь-якого підприємства. Тобто внутрішньогосподарський контроль обслуговує систему управління і є складовою самого процесу управління, націлений на сам процес і результат дій керівництва з планування та організації діяльності самого підприємства.

Підвищення ефективності контролю багато в чому залежить від правильного планування контрольних заходів. У процесі планування важливо передбачити повноту й рівномірність охоплення контролем усіх об'єктів, правильне поєднання контролю всіх служб підприємства. Якщо бухгалтери виконують свої контрольні функції, то вони охоплюють контролем як окремі, так і групи господарських операцій і переконуються в правильності їх відображення на рахунках бухгалтерського обліку. Будучи частиною апарату управління, вони виконують роботу з внутрішньогосподарського контролю як одну з функцій управління. Отже, цілям внутрішньогосподарського контролю має відповідати ефективна система бухгалтерського обліку, що є одним з важливих елементів системи внутрішньогосподарського контролю. Згідно цього, щодо проведення внутрішньогосподарського контролю на підприємствах України, то його слід здійснювати на базі створених внутрішніх стандартів (регламентів), які варто розробити для кожного структурного підрозділу об'єкта контролю, де потрібно визначити: правила, норми й регламенти для проведення контролю; механізм оцінювання отриманих результатів за кожним контрольованим об'єктом. У зв'язку з тим, що одним із шляхів удосконалення внутрішньогосподарського контролю є посилення контрольних функцій бухгалтерій, при розробленні внутрішніх стандартів і регламентів повинні дотримуватися такі вимоги: взаємне погодження контрольних дій, які здійснюють бухгалтери на різних ділянках фінансово-господарської діяльності; розмежування контролю по зустрічних операціях між різними виконав-

цями; закріплення постійних контрольних функцій, що виконуються окремими фахівцями; визначення періодичності разових контрольних дій, таких як вивірка розрахунків, тематичні перевірки, участь у проведенні інвентаризацій і т.п. При визначенні ролі внутрішньогосподарського контролю і напрямів його розвитку в управлінні необхідно виходити з того, що сама система управління є провідним елементом господарського механізму, а система внутрішньогосподарського контролю — складовою ланкою, що забезпечує його.

Тому прогресивний розвиток внутрішньогосподарського контролю варто моделювати за такими напрямками: підсистемам (виділення підсистем і визначення масштабів охоплення об'єктів контролю); основним категоріям (визначення змісту, форми і її структурних елементів); основам і інструментарієм функціонування (установлення технології та механізмів розвитку). Це дозволить проектувати рішення науково-практичних проблем і організувати внутрішньогосподарський контроль на підприємствах так, щоб він вирішував поставлені перед ним завдання і виконував запропоновані функції з метою підвищення ефективності управління самим підприємством і сегментами його діяльності.

УДК 629[005.584+657]

Галина Булат,
к.е.н., доцент кафедри фінансів,
обліку та аудиту, ХКТЕІ

АУДИТОРСЬКИЙ РИЗИК ЗА УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ І ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ВЕДЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВА

Економічні перетворення, що відбулися в Україні, розбудова ринкових відносин, зумовлює необхідність впровадження досконалої функціональної організації на всіх рівнях управління. Зокрема, це стосується такої важливої функції управління, як внутрішній контроль, а також його форми — внутрішнього аудиту. Як зазначають науковці та практики, наявність ефективного внутрішнього аудиту на підприємствах стане невід'ємною складовою його успішного розвитку в умовах швидких змін зовнішнього середовища, підвищення складності процесів управління, розподілу функцій володіння та управління бізнесом. Наскільки